

Asia: U 3/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten ja..., ti 24.2.2026 klo 10.00 (U 3/2026 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Pentti Ruuttunen

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Komissio julkaisi 16.12.2025 ehdotuksen 10. omnibus-yksinkertaistamispaketiksi (Omnibus X-ehdotukset), joka koskee elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta. Ehdotuksen tavoitteena on vähentää tarpeetonta sääntelytaakkaa samalla kun säilytetään korkeat elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuusstandardit sekä ihmisten ja eläinten terveyden ja ympäristön suojeleminen. Tavoitteena on myös lisätä EU:n viljelijöiden ja elintarvike- ja rehuteollisuuden kilpailukykyä ja selviytymiskykyä.

MMM ja YM ovat valmistelleet asiasta Valtioneuvoston kirjelmän eduskunnalle. Luonnonvarakeskus esittää tässä lausuntonsa asiasta kirjelmän pohjalta.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus (Luke) tukee komission tavoitteita elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Luken kanta ei poikkea Valtioneuvoston kannasta oleellisesti. Luke haluaa kuitenkin arvioida kriittisesti tiettyjä kohtia ehdotuskokonaisuudesta.

Asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta:

Luke arvioi, että komission ehdotukset kasvinsuojeluaineita koskevien hyväksymisprosessien sujuvoittamiseksi ovat pääosin kannatettavia. Tällä hetkellä EU:n kasvinsuojeluaineiden hyväksymismenettely on liian raskas, ja se hidastaa kasvinsuojeluainevalikoiman uudistumista kohti haitattomampia tuotteita.

Luke suhtautuu myönteisesti ehdotukseen kasvinsuojeluaineiden tehoaineiden hyväksymisestä toistaiseksi ja kasvinsuojeluaineiden hyväksymisen pidentämisestä enintään 15 vuodeksi. Tämä vähentäisi merkittävästi riskinarviointia hoitavien viranomaisten työtä eikä suojelun taso alene, kun komissio edelleen voi tarvittaessa ottaa tehoaineita tutkittavaksi ja tiettyjen tehoaineryhmien hyväksymisajat on rajoitettu. Menettely vapauttaisi viranomaisresursseja uusien, nykyisiä turvallisempien kasvinsuojeluaineiden arviointityöhön.

Komissio ehdottaa tarkempaa rajanvetoa biostimulanttien ja kasvinsuojeluaineiden välille siten, että kasvin elintoimintoihin positiivisesti vaikuttavat aineet luokiteltaisiin biostimulanteiksi ja siten lannoitelainsäädännön alaisiksi. Muutos ohjaa selkeämmin biostimulanttivalmisteiden hyväksymistä lannoitelainsäädännön alle, ja helpottaa näin tällaisten valmisteiden saamista

markkinoille. Kuitenkin, koska vain abioottiset stressitekijät mainitaan, on sellaisten aineiden luokittelu vaikeaa, jotka parantavat kasvien sietokykyä bioottisia stressejä vastaan haittaamatta kasvien elintoimintoja. Biotorjunta-aine-käsitteen tuominen lainsäädäntöön voi helpottaa eräiden kasvinsuojeluaineiden hyväksymistä ja siten tuoda uusia valmisteita nopeammin markkinoille. Bio-etuliite ei kuitenkaan tarkoita, että kyseinen aine olisi välttämättä vähemmän haitallinen, vaan jokainen aine tulisi arvioida erikseen, ennen kuin sen hyväksyttävyydestä kasvinsuojeluaineeksi päätetään. Komission arvio, että biotorjunta-aineiden ei odoteta aiheuttavan erisuuruisia riskejä EU:n eri osissa, ei Luken näkemyksen mukaan ole välttämättä totta. Biotorjunta-aineiden vaikutukset ovat tyypillisesti hyvin riippuvaisia olosuhteista ja kullakin alueella esiintyvistä kohdeorganismeista. Siten Luke esittää, että biotorjunta-aineita tulee arvioida samaan tapaan eri vyöhykkeissä kuin muitakin kasvinsuojeluaineita, eikä niitä koskevaa vastavuoroista hyväksyntääkään pitäisi "automatisoida" ns. hiljaisella menettelyllä.

Ehdotuksen mukaan asetuksen vyöhykkeen määritelmää tarkennettaisiin siten, että yksi jäsenvaltio arvioisi hakemuksen kaikkien vyöhykkeiden osalta, kun arvioidaan kasvinsuojeluaineita, joiden tuleva käyttö on kasvihuoneissa, sadonkorjuun jälkeen, tyhjien varastojen tai siementen käsittely jne. Luke pitää ehdotusta muilta osin hyvänä, mutta sadonkorjuun jälkeen olosuhteet eri EU:n jäsenmaissa poikkeavat niin paljon toisistaan, että siltä osin vyöhykejako tulisi säilyttää.

Komissio ehdottaa, että sekä siemenen ja muun kasvien lisäysmateriaalin käsittely kasvinsuojeluaineella että käsitellyn siemenen kylvö ja lisäysmateriaalin istutus katsottaisiin kasvinsuojeluaineen käytöksi. Luke on samaa mieltä Valtioneuvoston kanssa, että uudistus aiheuttaisi lisää hallinnollista taakkaa, ja ehdotus ei näin ollen ole linjassa komission yksinkertaistamistavoitteen kanssa. Nykymenettely, jossa käsitellyn siemenen kylvöä tai lisäysmateriaalin istutusta ei lueta kasvinsuojeluaineen käytöksi, takaa kasvinsuojeluaineiden turvallisen käytön, ja Luke kannattaa ensisijaisesti sen jatkamista.

Komission ehdottama kirjanpito vaatimuksen poistaminen biotorjunta-aineilta ei saa tukea Lukelta. Kasvinsuojelutoimenpiteiden kirjaaminen muistiin ja niiden analysointi on integroidun torjunnan peruspilareita. Lisäksi olisi toimijoille hankalaa pitää muistissa mistä valmisteista tulisi pitää kirjaa ja mistä valmisteista sitä ei tarvitsisi tehdä.

Tietosuoja vaatimusten osalta Luke kiinnittää huomiota siihen, että uusien, turvallisempien aineiden tutkimus- ja kehitystyön on oltava kannattavaa, jotta valmisteita saadaan markkinoille. Tutkimusten teettäjän oikeus tietosuojaan ei saa heikentyä pidentyneiden käsittelyaikojen takia.

Asetus 396/2005 (torjunta-ainejäämäasetus):

Komission ehdotus tuontitoleransseista luopumisesta tarkoittaisi, että EU:ssa vaarallisuutensa vuoksi kiellettyjä kasvinsuojeluaineita ei päästettäisi EU:hun myöskään tuontituotteissa. Ehdotus on myönteinen niitä viljelykasveja sisältävien tuotteiden osalta, joita EU:ssakin viljellään, koska se parantaisi EU:n kilpailukykyä kolmansista maista tuotavien tuotteiden kanssa. Muutos aiheuttaisi todennäköisesti kuitenkin ongelmia eksoottisempien tuotteiden kaupalle, sillä tuontitoleranssit ovat olleet välttämättömiä eräille EU:n ulkopuolisille viljelykasveille, kuten kahville, kaakaopavuille, teelle ja mausteille. Tältä osin on

tärkeää, että ehdotuksen toteuttamisessa hyödynnetään komission käynnissä olevaa vaikutusten arviointia.

Direktiivi 2009/128/EY (torjunta-aineiden puitedirektiivi):

Komissio ehdottaa säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus myöntää poikkeus yleisestä lentolevityskiellosta komission delegoidussa säädöksessä nimetyille droonityypeille. Luke näkee drooniruiskutuksilla monia etuja: ne mm. mahdollistavat pienille aloille kohdennetut ruiskutukset toteuttaen siten kasvinsuojeluaineiden käytön vähennystavoitetta. Drooneilla voidaan ruiskuttaa myös hyvin märkiä peltoja tai ruiskutraktorin renkaissa helposti leviävien rikkakasvien valtaamia peltoja. Siten helpotukset drooniruiskutusten sallimiseen olisivat tervetulleita. Sallittujen droonityyppien määrittely lienee kuitenkin vaikea tehtävä alan nopean teknisen kehityksen vuoksi. Siksi tiukkaa droonityyppien määrittelyä ei kannattaisi kirjata EU:n säädökseen, vaan jäsenmaille tulisi antaa mahdollisuus hyväksyä droonityypit kansallisesti.

Asetus 528/2012 (biosidiasetus):

Komission ehdotus biosiditehoaineiden hyväksymisestä toistaiseksi voimassa oleviksi saa tukea Lukelta, koska uudelleenarvioinnit viivästyttävät uusien tehoaineiden ja valmisteiden hyväksymistä. Komission ehdottamat poikkeukset tästä käytännöstä ovat myös kannatettavia.

Asetus 1829/2003 (GMO-asetus):

Luke kannattaa komission ehdotusta GMM-tuotantokantoja käyttäen tuotettujen käymistuotteiden poistamisesta GMO-määritelmän piiristä, jos tuotteet eivät sisällä kyseisiä eläviä mikro-organismeja.

Muut asetukset:

Luke ei kommentoi komission ehdotusta erikseen muiden asetusten osalta, koska Luken kannat eivät poikkea Valtioneuvoston kannoista.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskus (Luke) tukee komission tavoitetta yksinkertaistaa elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskevaa sääntelyä ja vähentää hallinnollista taakkaa, mutta arvioi kriittisesti osaa ehdotuksista. Luken kannat ovat pääosin linjassa Valtioneuvoston kanssa.

Kasvinsuojeluaineasetuksen (EY 1107/2009) osalta Luke kannattaa hyväksymisprosessien sujuvoittamista, tehoaineiden toistaiseksi voimassa olevaa hyväksyntää sekä hyväksymisaikojen pidentämistä, koska tämä vapauttaisi viranomaisresursseja uusien ja turvallisempien valmisteiden arviointiin. Biostimulanttien ja kasvinsuojeluaineiden rajanvetoa pidetään haastavana. Biotorjunta-aineiden hyväksymistä voidaan helpottaa, mutta niiden riskit tulee arvioida tapauskohtaisesti ja vyöhykekohtainen arviointi säilyttää. Luke ei kannata käsitellyn siemenen kylvön luokittelemista kasvinsuojeluaineen käytöksi eikä biotorjunta-aineiden kirjanpitovaatimuksen poistamista. Tietosuojavaatimusten osalta Luke pitää tärkeänä, että tutkimusten teettäjän

20.2.2026

oikeus tietosuojaan ei saa heikentyä pidentyneiden käsittelyaikojen takia.

Torjunta-ainejäämiä koskevan asetuksen (396/2005) osalta Luke pitää tuontitoleransseista luopumista myönteisenä EU:ssa viljeltävien kasvien osalta, mutta näkee riskin ongelmista eksoottisten tuotteiden, kuten kahvin ja teen, kaupassa.

Torjunta-aineiden puitedirektiivin (2009/128/EY) osalta Luke suhtautuu myönteisesti drooniruisikutusten sallimiseen, mutta katsoo, että droonityyppien hyväksyntä tulisi jättää jäsenvaltioille teknologian nopean kehityksen vuoksi.

Biosidiasetuksen (528/2012) osalta Luke tukee tehoaineiden toistaiseksi voimassa olevaa hyväksyntää. GMO-asetuksen (1829/2003) osalta Luke kannattaa käymistuotteiden poistamista GMO-säätelyn piiristä, jos ne eivät sisällä eläviä mikro-organismeja.

Muiden asetusten osalta Luke ei esitä erillisiä huomioita.

Nina Peuhkuri

Operatiivinen päällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 20.02.2026 klo 16:44:24.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:

Pentti Ruuttunen

Pentti Ruuttunen, Marika Rastas

Liitteet:

Tiedoksi: